

Spis treści

1. Procedura w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia ucznia.....	3
2. Procedura udzielania pierwszej pomocy uczniowi na terenie szkoły.	4
3. Procedury postępowania związane z przeciwdziałaniem zjawiskom agresji i przemocy w szkole.....	5
4. Procedura postępowania w przypadku pojawienia się osoby obcej na terenie szkoły.	6
5. Procedura postępowania z rodzicami niewywiązującymi się ze swoich obowiązków wobec dzieci.	7
6. Procedura postępowania w przypadku wyjazdu rodziców ucznia za granicę.	8
7. Postępowanie w sytuacji agresywnego zachowania pracownika szkoły wobec ucznia (wyzwiska, szarpanie, uderzenia, zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych).	9
8. Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy na terenie szkoły	10
9. Procedura postępowania w przypadku używania telefonu komórkowego przez ucznia w czasie zajęć.	15
10. Metody współpracy szkoły z policją.	16

PROCEDURA W SYTUACJI ZAGROŻENIA ZDROWIA LUB ŻYCIA UCZNIĄ

1. W sytuacji, gdy obserwujemy zachowanie ucznia wskazujące na stan depresji, bądź mamy informacje o myślach samobójczych lub próbie samobójczej ucznia należy podjąć następujące działania:

- powiadomić dyrektora szkoły,
- wezwać rodziców ucznia do szkoły,
- zobowiązać rodziców do zgłoszenia się z dzieckiem do specjalisty,
- poinformować rodziców, gdzie mogą uzyskać pomoc,
- poinformować wychowawcę klasy o sytuacji ucznia.

2. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia ucznia na terenie szkoły, należy:

- wezwać pogotowie ratunkowe,
- powiadomić dyrektora szkoły
- powiadomić o fakcie rodziców ucznia.

Warunki skutecznej interwencji po próbie samobójczej ucznia:

1. Bezwzględne zalecenie konsultacji psychiatrycznej (informacje u pedagoga szkolnego)
2. Dawanie wsparcia, bliskości, zrozumienia, akceptacji
3. Adekwatna do możliwości deklaracja własnej dostępności i dyspozycyjności
4. Dzielenie z innymi odpowiedzialności za kontakt z uczniem
5. Czytelność informacji na temat samobójstw
6. Rozpoznanie przyczyn tendencji samobójczych
7. Koncentracja na problemach ucznia i ich pozytywne przeformułowanie
8. Wskazanie różnych systemów oparcia

9. Zadbanie o maksymalne bezpieczeństwo ucznia:

- nie pozostawiać ucznia znajdującego się w kryzysie samego i przeprowadzić go w bezpieczne miejsce,
- nadzór nad uczniem co najmniej przez kilka dni,
- w razie konieczności wezwać pogotowie, policję,
- zawiadomić rodziców ucznia

10. Powtarzanie uczniowi, aby informował kogoś, ilekroć pojawią się myśli samobójcze lub będzie się źle czuł.

PROCEDURA UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY UCZNIOWI NA TERENIE SZKOŁY

1. Każdy nauczyciel jest zobowiązany do udzielenia uczniowi pierwszej pomocy.
2. W dni pracy w szkole pielęgniarki szkolnej pierwszej pomocy i pomocy medycznej udziela uczniom pielęgniarka szkolna lub nauczyciele przeszkoleni w udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej
 - jeśli dziecko poczuje się źle podczas lekcji, nauczyciel wzywa do klasy pielęgniarkę za pośrednictwem przewodniczącego klasy,
 - jeśli dziecko czuje się źle podczas przerwy, nauczyciel powinien zaprowadzić ucznia do gabinetu pielęgniarki .
3. Jeśli pielęgniarka jest nieobecna w szkole:
 - nauczyciel za pośrednictwem przewodniczącego klasy zawiadamia o złym stanie zdrowia ucznia, dyrektora szkoły
 - dyrektor informuje telefonicznie rodziców ucznia o fakcie pogorszenia się stanu zdrowia dziecka, prosi o zgłoszenie się do szkoły
 - w razie konieczności należy wezwać karetkę pogotowia

PROCEDURY POSTĘPOWANIA ZWIĄZANE Z PRZECIWDZIAŁANIEM ZJAWISKOM AGRESJI I PRZEMOCY W SZKOLE

Agresją jest każde zamierzone działanie, które ma na celu lub powoduje wyrządzenie komuś lub czemuś szkody, straty, bólu.

Przemoc ma miejsce wówczas, gdy uczeń atakujący jest silniejszy fizycznie lub psychicznie, używa przeważającej siły. Cechą charakterystyczną przemocy jest nierównowaga sił.

ZASADY POSTĘPOWANIA WONEC SPRAWCY:

1. Nauczyciel:

- rozmawia z uczniem, powołuje się na normy klasowe,
- informuje o zajściu rodziców,
- wymierza kary doraźnie z puli konsekwencji,
- może spisać z uczniem kontrakt udzielając informacji o sankcjach grożących za jego zerwanie.

2. Wychowawca:

- prowadzi z uczniem cykliczne rozmowy aż do wygaśnięcia problemu,
- informuje o tym rodziców,
- stosuje kary doraźnie z puli konsekwencji,
- do rozmowy z uczniem angażuje innych nauczycieli,
- spisuje z uczniem kontrakt, udziela informacji o sankcjach grożących za jego zerwanie,
- udziela sprawcy pomocy (diagnozuje jego potrzeby, ustala formy i miejsce pomocy – konstruuje plan oddziaływań wychowawczych).

3. Pedagog szkolny:

- prowadzi z uczniem cykliczne rozmowy,
- informuje o tym rodziców,
- własna diagnoza (wywiad z wychowawcą, nauczycielami mającymi kontakt z uczniem, zapoznanie się z dotychczasową dokumentacją interwencji nauczyciela i wychowawcy, rozmowy z kolegami z klasy, badania ankietowe),
- w razie konieczności - terapia pedagogiczna.

4. Dyrektor szkoły:

- jak wyżej (łącznie z karami),
- uruchomienie zespołu interwencyjnego

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU POJAWIENIA SIĘ OSOBY OBCEJ NA TERENIE SZKOŁY

1. Każdy pracownik ma prawo żądać informacji na temat celu pobytu osoby obcej na terenie szkoły (w szczególności w czasie przerwy dyżurujący nauczyciel, w czasie lekcji pani sprzątająca).
2. W przypadku, gdy jest to rodzic (opiekun prawny), który chce się skontaktować z wychowawcą klasy, w której uczy się jego dziecko nauczyciel dyżurny powinien skierować go do pokoju nauczycielskiego i poinformować o godzinie rozpoczęcia przerwy.
3. W innych przypadkach skierować osobę obcą do sekretariatu lub dyrektora szkoły.
4. W przypadku, gdy osoba obca odmawia podania celu wizyty, zachowuje się agresywnie bądź stwarza zagrożenie dla osób przebywających w szkole należy nakazać opuszczenie terenu szkoły. Przy odmowie wyjścia poinformować dyrektora szkoły, który powiadamia policję.
5. Rozmowy wychowawcy z rodzicami (prawnymi opiekunami), nie mogą odbywać się w czasie prowadzonej przez nauczyciela lekcji.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA Z RODZICAMI NIEWYWIĄZUJĄCYMI SIĘ ZE SWOICH OBOWIĄZKÓW WOBEC DZIECI

- nie utrzymującymi kontaktów ze szkołą
 - nadużywającymi alkoholu
 - nie dbającymi o higienę, wyżywienie, zdrowie, zaopatrzenie dzieci w odpowiednią odzież i przybory szkolne.
1. Zgłoszenie problemu pedagogowi szkolnemu przez wychowawcę klasy, nauczycieli, wychowawców świetlicy, pielęgniarkę szkolną lub inne osoby zatrudnione w szkole.
 2. Rozmowy pedagoga szkolnego z uczniem, którego rodzice zachowują się w w/w sposób, obserwacja ucznia.
 3. Rozmowa pedagoga szkolnego z rodzicami, wsparcie w zakresie otrzymania pomocy, np. z GOPS
 4. Zgłoszenie problemu w GOPS, sądzie i na policji.
 5. Podjęcie przez pedagoga szkolnego działań doraźnych:
 - starania o sfinansowanie obiadów w szkole, np. z funduszy gminnych,
 - zbiórka ubrań i innych środków w celu pomocy,
 - skierowanie dziecka do świetlicy socjoterapeutycznej,
 - zobowiązanie rodziców do podjęcia leczenia odwykowego.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYJAZDU RODZICÓW UCZNIA ZA GRANICĘ

1. W przypadku, gdy oboje rodzice lub rodzic samotnie wychowujący dziecko wyjechali za granicę :

- rozpoznanie sytuacji rodzinnej dziecka przy użyciu ankiety lub przeprowadzenie wywiadu z rodzicami (prawnymi opiekunami).
- dostarczenie przez rodziców (prawnych opiekunów) dziecka do wychowawcy aktu notarialnego lub postanowienie sądu rodzinnego o sprawowaniu opieki nad dzieckiem przez opiekunów na czas nieobecności rodziców spowodowanej wyjazdem za granicę.
- powiadomienie pedagoga oraz dyrekcji szkoły

**POSTĘPOWANIE W SYTUACJI AGRESYWNEGO ZACHOWANIA
PRACOWNIKA SZKOŁY WOBEC UCZNIA (wyzwiska, szarpanie, uderzenia,
zniszczenie lub zabranie mienia ucznia – z wyjątkiem przedmiotów niedozwolonych).**

1. Na wniosek ucznia, pracownika szkoły lub rodzica (prawnego opiekuna) dyrektor szkoły przeprowadza niezwłocznie postępowanie wyjaśniające ze stronami konfliktu.
2. W przypadku potwierdzenia się zarzutów – podjęcie przez dyrektora szkoły postępowania dyscyplinarnego wobec pracownika – powiadomienie odpowiednich organów.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU CYBERPRZEMOCY NA TERENIE SZKOŁY

1. Nauczyciel informuje wychowawcę klasy, pedagoga i dyrektora szkoły o zdarzeniu i zaistniałych faktach.
2. Przeprowadzenie przez wychowawców rozmowy z uczniami (zidentyfikowanie ofiary, agresora, ocena zdarzenia).
3. Poinformowanie rodziców uczniów (prawnych opiekunów) o zdarzeniu.
4. Sporządzenie notatki służbowej – opis zdarzenia, osoba uczestnicząca, sprawca, poszkodowany.
5. Koordynatorem wszystkich działań jest dyrektor szkoły.
6. O szczególnie drastycznych przypadkach dyrektor powiadamia policję, która w razie konieczności ustala sprawcę (np. zamieszczenie bez zgody ucznia bądź nauczyciela filmów lub zdjęć w Internecie albo rozsyłanie ich przy użyciu telefonów komórkowych).
7. Dyrektor zaleca opiekunom pracowni, w których znajdują się komputery zablokowanie dostępu do takiej strony w Internecie. Następnie zasięga porady prawnej, w celu oceny czy doszło do przestępstwa. Nawiązuje kontakt z www.helpline.org.pl (konsultacje helpline@helpline.org.pl od poniedziałku do piątku w godzinach 11.00 – 16.00).
8. Otoczenie szczególną opieką ofiary cyberprzemocy i udzielanie jej pomocy psychologicznej – pedagogicznej w zależności od potrzeb.
9. Wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy cyberprzemocy zgodnie z przepisami wewnątrzszkolnymi i ewentualnie podpisanie kontraktu zobowiązującego go do przestrzegania zasad bezpiecznego korzystania z Sieci.
10. Poinformowanie o sankcjach wobec ucznia – sprawcy cyberprzemocy jego rodziców (prawnych opiekunów) – zastosowanie kary zawartej w Statucie Szkoły, zgłoszenie na policję lub do sądu rodzinnego.

Procedura reagowania na zjawisko cyberprzemocy

Ujawnienie przypadku cyberprzemocy:

- nauczyciel, pedagog szkolny lub dyrektor szkoły przyjmuje informację o wykroczeniu –odnotowuje informację i godzinę zgłoszenia,
- nauczyciel, który nie jest wychowawcą i ma wiedzę o przestępstwie, przekazuje informację wychowawcy, który przekazuje ją pedagogowi i dyrektorowi szkoły;
- pedagog, dyrektor wraz z wychowawcą udzielają emocjonalnego wsparcia ofierze przemocy, a w razie konieczności, np. zapewniają niezbędną pomoc lekarską pokrzywdzonemu, ustalają spotkanie z psychologiem; zapewniają także ochronę świadkowi.

Ustalenie okoliczności zdarzenia i identyfikacja sprawcy (notatka służbowa pedagoga):

- rozmowy ze wskazanymi świadkami;
- sprawdzenie miejsca zdarzenia;
- ustalenie z pokrzywdzonym liczby sprawców i ich danych personalnych.

Zabezpieczenie dowodów:

Wszystkie dowody powinny być zarejestrowane, zapisane. Trzeba zanotować, kiedy je otrzymano, ich treść, adres mail, numer telefonu, adres strony internetowej, na której pojawiły się szkodliwe treści. Pomocny może się okazać nauczyciel informatyki. Rejestracja dowodów cyberprzemocy

- telefon komórkowy (nie wolno kasować wiadomości, trzeba zapisywać zarówno te tekstowe, jak też zdjęcia, nagrania z dyktafonu czy filmy)
- komunikatory (w niektórych serwisach jest możliwość zapisywania rozmów w tzw. archiwach. Jeżeli nie ma takiej możliwości, można rozmowę skopiować do edytora tekstowego i wydrukować).
- strona www (można zapisać widok strony przez naciśnięcie klawisza CTRL i PrintScreen, a następnie wykonać operację Wklej w dokumencie Word lub Paint.
- e-mail (trzeba zapisać wiadomość i to nie tylko treść, ale całą wiadomość, ponieważ może to pomóc w ustaleniu jej pochodzenia).

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy:

W przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest uczniem szkoły, pedagog szkolny powinien podjąć następujące działania:

1. Przeprowadzenie rozmowy z uczniem - sprawcą o jego zachowaniu
 - celem rozmowy powinno być ustalenie okoliczności zdarzenia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i próbowanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
 - sprawca powinien dostać jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy,
 - należy z uczniem omówić skutki jego postępowania i poinformować o konsekwencjach, jakie zostaną wobec niego zastosowane,
 - sprawca powinien zostać zobowiązany do usunięcia szkodliwych materiałów z sieci,
 - ważne jest znalezienie sposobów zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
 - jeżeli jest kilku sprawców, należy rozmawiać z każdym osobno
 - nie konfrontować sprawcy z ofiarą.

2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:
 - rodzice sprawcy powinni być powiadomieni o zdarzeniu, zapoznani z dowodami i decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych przez szkołę środków dyscyplinarnych wobec ich dziecka,
 - należy pozyskać rodziców do współpracy i ustalić jej zasady,
 - warto opracować projekt kontraktu dla dziecka określającego zobowiązania ucznia, rodziców i przedstawicieli szkoły oraz konsekwencje nieprzestrzegania wymagań i terminów realizacji zadań zawartych w umowie.

3. Objęcie sprawcy pomocą psychologiczno-pedagogiczną.
 - praca z uczniem powinna zmierzać w kierunku pomocy uczniowi w zrozumieniu zachowania, w zmianie postępowania i postawy ucznia,
 - pomoc ta może być udzielona przez pedagoga i psychologa szkolnego,
 - w szczególnym przypadku może być konieczność skierowania na dalsze badania specjalistyczne i terapię.

Środki dyscyplinarne wobec sprawcy:

1. Powinno się stosować standardowe procedury stosowane wobec sprawców każdej przemocy, ale można rozszerzyć je o czasowy zakaz korzystania z komputera czy telefonu i to zarówno w szkole jak i w domu.
2. Celem sankcji powinno być zatrzymanie przemocy, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, wzbudzenie w sprawcy refleksji na temat swojego zachowania, pokazanie całej społeczności szkolnej, że cyberprzemoc nie będzie tolerowana.
3. Podejmując decyzję o karze należy brać pod uwagę:
 - rozmiar i rangę szkody,
 - czas trwania prześladowania,
 - świadomość popełnionego czynu,
 - motywację sprawcy,
 - rodzaj rozpowszechnionego materiału.

Działania wobec ofiary cyberprzemocy:

1. Wsparcie psychiczne ze strony osoby dorosłej (wychowawcy, psychologa, pedagoga).
2. Podczas rozmowy z uczniem, który jest ofiarą cyberprzemocy, należy zapewnić go o tym, że postąpił właściwie, zgłaszając wydarzenie. Powinno mu się powiedzieć, że rozumie się, w jak trudnej jest sytuacji i zapewnić go, że nikt nie ma prawa tak się wobec niego zachowywać. Ważne jest stanowcze zapewnienie, że szkoła nigdy nie będzie tolerowała aktów przemocy.
3. Obserwacja dziecka i zwrócenie uwagi na jego pozawerbalne zachowanie (zażenowanie, smutek, poczucie winy).

Ochrona świadków, którzy zgłaszają zdarzenie:

Wszystkie działania powinny być tak prowadzone, aby zapewniały bezpieczeństwo nie tylko ofierze, ale i świadkom cyberprzemocy. Postępowanie powinno być prowadzone w sposób dyskretny i poufny. Świadka należy zapewnić o dyskrecji, nie ujawniać jego danych osobowych (chyba, że na wniosek policji).

Notatka służbowa:

Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia. Zabezpieczone dowody powinny być załączone do dokumentacji.

Zawiadomienie sądu rodzinnego i policji:

Gdy rodzice odmawiają współpracy ze szkołą, a sprawca nie zaniechał dotychczasowego postępowania, należy powiadomić sąd rodzinny. Podobnie w sytuacji, gdy szkoła wykorzysta dostępne środki, a uczeń nie wykazuje poprawy zachowania. W wypadku bardzo drastycznych aktów agresji z naruszeniem prawa dyrektor szkoły w porozumieniu z pedagogiem szkolnym zgłasza ten fakt policji, która prowadzi dalsze działania.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU UŻYWANIA TELEFONU KOMÓRKOWEGO PRZEZ UCZNIĄ W CZASIE ZAJĘĆ

- W szkole obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych. Telefon wyłączony powinien znajdować się w plecaku lub szafce.
- Zabrania się używania telefonów komórkowych w czasie zajęć lekcyjnych; w szczególności obowiązuje zakaz rozmów telefonicznych, wysyłania SMS-ów, MMS-ów, używania telefonu jako kamery, aparatu, dyktafonu.
- Telefon komórkowy może być użyty w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach za zgodą nauczyciela i w jego obecności.
- W razie niezastosowania się ucznia do zarządzenia, telefon zostanie zatrzymany przez nauczyciela i oddany rodzicowi po osobistym zgłoszeniu się.

METODY WSPÓLPRACY SZKOŁY Z POLICJĄ

W ramach długofalowej pracy profilaktyczno – wychowawczej szkoła i policja utrzymują stałą, bieżącą współpracę w zakresie profilaktyki i zagrożeń.

Koordinatorem współpracy są: dyrektor szkoły, pedagog i kierownik Rewiru Dzielnicowych w Grębolicach.

Do współpracy ze szkołą zobowiązani są także dzielnicowi, w rejonie którego zamieszkują poszczególni uczniowie.

W ramach współpracy policji ze szkołą organizuje się:

- spotkania nauczycieli i rodziców z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, podejmując tematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne społeczności szkolnej z udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobu unikania zagrożeń.
- informowanie policji o zdarzeniach na terenie szkoły wypełniających znamiona przestępstwa, stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia uczniów oraz przejawach demoralizacji dzieci i młodzieży,
- udzielanie przez policję pomocy szkole w rozwiązywaniu problemów trudnych, mogących mieć podłoże przestępcze problemów, które zaistniały na terenie szkoły,
- wspólny udział szkoły i policji w lokalnych programach profilaktycznych związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich,